

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

—◆—
ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ
ΤΗΛ. 210-72.72.240-243, ΦΑΧ 210-72.72.244

ΛΓ' ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΔΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

(Πειραιᾶς, 31/10-2/11/2023)

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Ἡ ΛΓ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί Ἱερῶν Μητροπόλεων γιά θέματα Αἱρέσεων καί Παραθρησκείας, πού πραγματοποιήθηκε ὑπό την αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου τοῦ Β', στόν Πειραιᾶ, ἀπό 31 Ὀκτωβρίου ἕως 2 Νοεμβρίου 2023, μέ τήν φιλόξενη φροντίδα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πειραιῶς καί ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Αἱρέσεων, μέ θέμα: «*Παλαιά Διαθήκη: Ἀμφισβητήσεις, παρερμηνεῖες, πολεμική*», μετά ἀπό ἔκτενῆ συζήτηση ἐπί τῶν εἰσηγήσεων, ἐνέκρινε ὁμοφώνως τά ἀκόλουθα Πορίσματα:

1. Ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι ἡ Γραφή, στήν ὁποία ἀναφέρονται καί συχνά χρησιμοποιοῦν, τόσο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησους Χριστός, ὅσο καί οἱ μαθητές καί Ἀπόστολοί Του στά βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἴτε ὡς πρωταγωνιστές τῶν γεγονότων, πού ἐκεῖ ἐξιστοροῦνται, εἴτε ὡς συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τῆς. Ἡ χρήση τῆς ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο καί

τούς Ἁγίους Ἀποστόλους σχετίζεται μέ τό κήρυγμα τους, ὅτι ὁ πολυαναμενόμενος Μεσσίας, πού ὁ Θεός ὑποσχέθηκε στήν Παλαιά Διαθήκη, εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ Ὁποίου ἡ Γέννηση, ἡ Σταύρωση καί ἡ Ἀνάσταση ἐγκαινιάζουν τήν νέα περίοδο τῆς λυτρωτικῆς γιά τόν ἄνθρωπο οικονομίας τοῦ Θεοῦ, τήν Καινή Διαθήκη.

Οἱ ἀναφορές σέ γεγονότα, πρόσωπα καί καταστάσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἱστορικά μέν ἔχουν σταθερή θέση στό πρωτοχριστιανικό κήρυγμα ἀπό τήν ἔναρξη τῆς δημοσίας δράσεως καί διδασκαλίας τοῦ Κυρίου στή Ναζαρέτ ἕως τό κήρυγμα τῶν μαθητῶν καί Ἀποστόλων Του, στό πλαίσιο τῆς ἱεραποστολικῆς τους δραστηριότητος σέ Ἰουδαίους καί Ἐθνικούς, διαχρονικά δέ στό φρόνημα, τή διδασκαλία καί τή λατρεία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Ἡ ἀδιάσπαστη ἐνότητα τῶν δύο Διαθηκῶν, μέ τόν Θεάνθρωπο Κύριο ὡς τό κέντρο τους, ἐπιβεβαιώνεται, ὄχι μόνο ἀπό τό γεγονός ὅτι τό Πανάγιο Πνεῦμα εἶναι «τό λαλήσαν διά τῶν Προφητῶν» στήν Παλαιά Διαθήκη, ἀλλά ἐπίσης καί ἀπό τίς ἰδιαίτερες ἐρμηνευτικές μεθόδους, πού οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χρησιμοποίησαν καί υἰοθέτησαν, βασικό στοιχεῖο καί χαρακτηριστικό τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συσχέτιση τῶν δύο Διαθηκῶν, βάσει τοῦ σχήματος «ὑπόσχεση - ἐκπλήρωση».

2. Οἱ περί Θεοῦ δοξασίες τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά», ἐπαναφέρουν στό ἱστορικό προσκήνιο, μέ πρόσχημα τήν πιστότητα στόν βιβλικό λόγο, τήν ἰουδαϊκή μονοθεΐα. Μεταξύ τῶν ἄλλων μαρτυριῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού φανερώνουν τό μυστήριο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί ἀποδεικνύουν κακόδοξες τίς δοξασίες τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά», ἀποτελεῖ καί ἡ ἄσαρκος παρουσία τοῦ Θεοῦ Λόγου στίς Παλαιοδιαθηκικές Θεοφάνειες ὡς «Ἄγγελου τοῦ Κυρίου» (Mal'ak Jahwe). Δέν πρόκειται γιά ἄγγελο, δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὑπηρετικό τῆς θείας βουλήσεως, καθῶς ὁμιλεῖ ὄχι ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ἀλλά σέ πρῶτο ἐνικό πρόσωπο.

Ὁ «Ἄγγελος τοῦ Κυρίου» (Mal'ak Jahwe) παρουσιάζεται ὡς Θεός καί ὀνομάζεται μέ σαφήνεια Κύριος (ἐβραϊκά Γιαχβέ) καί Θεός (ἐνδεικτικῶς: Γεν. 16, 7-13. Γεν. 22, 11-18. Γεν. 28, 13 σέ συνδυασμό μέ Γεν. 31, 11-13. Ἐξόδ. 3, 2-7. Κριτ. 6, 11-16). Οἱ Παλαιοδιαθηκικές Θεοφάνειες καί οἱ σχετικές βιβλικές ἀναφορές καταδεικνύουν τήν διακριτή

ὑπόσταση τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὡς ἀσάρκου στήν Παλαιά Διαθήκη, πού δέν ταυτίζεται μέ τήν κτιστή ὑπαρξη τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ κατά τίς κακόδοξες θέσεις τῆς ἐταιρείας «Σκοπιά». Ὁ ἄσαρκος Λόγος, πού εἶναι παρών στήν Παλαιά Διαθήκη, εἶναι ὁ Θεός Λόγος, πού σαρκώνεται «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί Μαρίας τῆς Παρθένου» κατά τήν δεύτερη ἐν χρόνῳ Γέννησή Του, ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καί σωτηρίας.

3. Ἡ αἴρεση τῶν Ἀντβεντιστῶν τῆς Ἑβδόμης Ἡμέρας προβάλλει ὡς ἀποκλειστικό κριτήριο πιστότητας στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἀπόδειξη τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας τήν ἀποκλειστική τήρηση τοῦ Σαββάτου, μέ μία ἰουδαϊκή θεολογική νοηματοδότησή του. Ἐπιπλέον, βασική ἰουδαϊκή διδασκαλία τῆς κίνησης ἀποτελεῖ καί ἡ διατήρηση τῆς τελετουργικῆς διάκρισης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τῶν ζώων σέ καθαρά καί ἀκάθαρτα, γεγονός τό ὁποῖο ἀντιτίθεται στήν διαφορετική ἀνάγνωση καί προσέγγιση αὐτῶν τῶν ζητημάτων ἀπό τήν Καινή Διαθήκη, ἀκυρώνοντας ἔτσι καί τόν Παύλειο λόγο γιά τήν λειτουργία τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ὡς «παιδαγωγοῦ εἰς Χριστόν» (Γαλ. 3, 24).

Οἱ θεμελιώδεις αὐτές θεολογικές παρερμηνεῖες ἀπό τοῦς Ἀντβεντιστές τῆς Ἑβδόμης Ἡμέρας τῶν Παλαιοδιαθηκικῶν δεδομένων τοῦς διαφοροποιοῦν, καί στό πεδίο αὐτό, ἀπό τό σύνολο τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καί ὅλως ἰδιαίτερος ἀπό τήν Ὁρθόδοξη διδασκαλία γιά τή θεολογική νοηματοδότηση τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρας Ἀναστάσεως καί λατρείας τοῦ Κυρίου, χαρακτηριζομένης «ὀγδῶς καί ἀνεσπέρου», λόγω τῆς ἐμπειρικῆς προγεύσεως καί βιώσεως, μέσα στόν ἱστορικό χρόνο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

4. Ἡ αἰρετική καί παραχριστιανική κίνηση τῆς «Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῶν Ἁγίων τῶν Τελευταίων Ἡμερῶν» ἢ Μορμόνων, ὅπως εἶναι εὐρύτερα γνωστοί, ἀποτελεῖ ἓνα χῶρο, πού οἱ διαστρεβλώσεις καί οἱ παρερμηνεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἐκτεταμένες. Στήν διδασκαλία τῶν Μορμόνων ἀποτελεῖ προνομιακό πεδίο ἡ ἐπίκληση καί ἡ προσαρμογή προσώπων, γεγονότων καί διδασκαλιῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέ ἐξωβιβλικές «ἀποκαλύψεις» τῶν ἄλλων «ἱερῶν» κειμένων τῆς αἱρέσεως.

Ἱστορικά Παλαιοδιαθηκικά δεδομένα συνδέονται κατά τρόπο ἀνορθολογικό καί ἀνιστόρητο μέ φανταστικά ὀνόματα μή βιβλικῶν

ἀρχαίων «προφητῶν», γεγονότων, λαῶν (π.χ. Νεφίτες, Λαμανῖτες, Ταρεδίτες), κατά τούς ἰσχυρισμούς τους, λαῶν τῆς ἀρχαίας Ἀμερικῆς, στό «θεολογικό» σύστημα τῶν Μορμόνων, γιά νά προσδώσουν κῶρος καί ἀληθοφάνεια στό βιβλίό τοῦ Μόρμον, ὡς μία δῆθεν ἀκόμη μαρτυρία γιά τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καθίσταται ἀντιληπτό τό εὐρύτατο πεδίο παρερμηνείας καί διαστρεβλώσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπό τούς Μορμόνους, ἐάν στά ἀνωτέρω προστεθοῦν τά περί οἰκογενείας θεῶν, προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν στόν κόσμον τῶν πνευμάτων, ἢ κατά γράμμα κυριολεκτικῶς ἀποδοχή τῶν Παλαιοδιαθηκικῶν ἀνθρωπομορφικῶν διηγήσεων, ἢ παρουσίαση τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ὡς εὐλογίας, ἢ ἀπομίμηση βιβλικῶν γενεαλογιῶν μέ ὀνόματα ἀπό τόν χῶρον τῆς μορμονικῆς φαντασιοκοπίας, τά ὅποια παρουσιάζονται ὡς ἔγκυρες πρόσθετες «ἀποκαλύψεις».

5. Τόν εἰκοστό αἰῶνα ξεχωριστό πεδίο πολεμικῆς καί ἀπορρίψεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀποτελέσσει ἡ περίοδος πολιτικῆς κυριαρχίας τοῦ ἐγκληματικοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος τῆς Γερμανίας. Στήν περίοδο αὐτή τό Ἱερό Κείμενο πολεμήθηκε μέ ἀκραῖο τρόπο ἀπό τρεῖς κυρίως παράγοντες: α) ἀπό τήν ναζιστική ἰδεολογία, β) ἀπό τό μόρφωμα-ὑποστήλωμα στό θρησκευτικό πεδίο τοῦ Ναζισμοῦ τῶν λεγομένων «Γερμανῶν Χριστιανῶν», καί γ) ἀπό τόν ἀναβιωμένο γερμανικό παγανισμό, πού συστεγάστηκε στήν λεγομένη «Κίνηση τῆς Γερμανικῆς Πίστεως». Κοινή ἀφετηρία ὅλων αὐτῶν τῶν χώρων, στήν μανιώδη πολεμική τους κατά τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὑπῆρξε ὁ ἀκραῖος καί φανατικός ρατσιστικός ἀντισημιτισμός τους.

Ἡ ἐπανεμφάνιση καί στόν ἑλληνικό χῶρον, κατά τό τελευταῖο τέταρτο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, μεμονωμένων προσώπων, κινήσεων καί σωματείων, πού ὑποστηρίζουν ἐντόνως τήν ἐπαναφορά στά παγανιστικά προχριστιανικά πιστεύματα, συσχετίστηκε ἄμεσα στό εὐρύτερο πλαίσιο τῆς ἀντιχριστιανικῆς πολεμικῆς τους, καί μέ μία πολυεπίπεδη κριτική κατά τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ νεοπαγανιστική πολεμική ἐνσωματώνει ὑβριστικές ἀναφορές, ἀνιστόρητες προσεγγίσεις, παραποιήσεις βιβλικῶν δεδομένων ἐκτός τοῦ ἱστορικοῦ τους πλαισίου καί τῆς νοηματικῆς τους συνάφειας. Ταυτοχρόνως, στό

ὄνομα μιᾶς «ἐλληνοκεντρικῆς κοσμοθέασης», δέν ἀπουσιάζει ἀπό ἔντυπα καί ἐκπροσώπους τοῦ νεοπαγανιστικοῦ χώρου καί ἕνας ἀντισημιτικός λόγος ὀργανικά συνυφασμένος μέ ὑποτιμητικές ἀναφορές γιά τήν Παλαιά Διαθήκη.

6. Ὁ εὐρύτερος ἀποκρυφιστικός χῶρος, μέ ἕναν ὄχι εὐκαταφρόνητο ἀριθμό κινήσεων καί ἐκπροσώπων του, δέν παραλείπει νά χρησιμοποιεῖ παλαιοδιαθηκικά πρόσωπα καί διηγήσεις στήν προσπάθειά του νά καταστήσει πειστικές καί ἀληθοφανεῖς νεφελώδεις καί ἀνορθολογικές θεωρίες καί πρακτικές του, συνδυάζοντας αὐτές μάλιστα μέ ἔννοιες ὅπως «γνώση» καί «μύηση». Μία ξεχωριστή περίπτωση πλήρους διαστρεβλώσεως καί ἀποκρυφιστικῆς προσεγγίσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀποτελεῖ ἡ περίπτωση τῆς ἰουδαϊκῆς Καμπαλά.

Ἡ Καμπαλά (παράδοση) ἀναδύθηκε κατά τόν Μεσαίωνα καί εἶναι προσπάθεια ἐσωτεριστικοῦ τύπου ἐρμηνείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μέσα ἀπό τήν ἀποκρυφιστική ἰουδαϊκή παράδοση. Ἀπό μελετητές καί ὀπαδούς της προβάλλεται ὡς φιλοσοφικό σύστημα, πού ἐμπεριέχει αὐθεντική σύνθεση ἀρχαίων μυστικῶν ἐσωτερικῶν διδασκαλιῶν, μεταφυσικῶν ἀρχῶν καί ἀλληγορικῶν ἐρμηνειῶν.

Τό ἐν λόγω κοσμοθεωριακό καί θρησκευτικό σύστημα ἀποτελεῖ πλήρη παρερμηνεία καί διαστρέβλωση τῆς Παλαιοδιαθηκικῆς διδασκαλίας σέ θεολογικό, ἀνθρωπολογικό καί κοσμολογικό ἐπίπεδο. Δοξασίες της λ.χ. περί ἀπορροῆς ἢ ἐκπορεύσεων (Σεφιρώθ), πού ἀπεικονίζονται ὡς Καμπαλιστικό δέντρο ἢ δέντρο τῆς ζωῆς, ἡ υἰοθέτηση ἀντιβιβλικῶν δοξασιῶν, ὅπως περί προϋπάρξεως, ἀρρενοθηλείας τῆς ψυχῆς καί μετενσαρκώσεως, εἶναι ἀντιλήψεις ἄγνωστες καί ἀντίθετες μέ τήν Παλαιά Διαθήκη. Τό ὅλο ἀποκρυφιστικό σύστημα τῆς Καμπαλά ἐμφανίζει ἔντονες ἀναλογίες μέ τά ἀρχαῖα Γνωστικά συστήματα.

7. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς **Σῶμα Χριστοῦ**, μέ τό Πανάγιο Πνεῦμα νά Τήν ὀδηγεῖ «εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν» (Ἰωάν. 16,13) εἶναι διαχρονικῶς ὁ αὐθεντικός ἐρμηνευτής καί θεματοφύλακας τῶν Ἁγίων Γραφῶν καί ὁ μοναδικός καί ἀσφαλής χῶρος σωτηρίας.

Ἡ Συνδιάσκεψη ἐγκρίνει ὁμοφώνως τὰ ὡς ἄνω Πορίσματα καί ἐξουσιοδοτεῖ τόν Σεβασμιώτατο Πρόεδρο αὐτῆς νά τά ὑπογράψει καί νά τά ὑποβάλει στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ἐντεταλμένοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου Δαμασκηνός

Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

Μητροπολίτης Πτολεμαῖδος Ἐμμανουήλ

Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων

Ὁ ἐν Ἑλλάδι Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀρχιμ. Ραφαήλ

Πατριαρχείου Σερβίας

Πρωτοπρ. Δρ. Vladislav Topalovic

Κοσμήτορας Θεολογικῆς Σχολῆς «Saint Basil of Ostrog»

Πατριαρχείου Βουλγαρίας

Μητροπολίτης Βράτσας Γρηγόριος

Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

Πρωτοπρ. Παναγιώτης Πίπης

Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος

Πρωτοπρ. Κυριακός Τσουρός

Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας

κ. Γεώργιος Μπετλέικο, Δρ. Θ.

Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας

Πρωτοπρ. Ἰωάννης Μερκούρης

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνδιασκέψεως

†Ὁ Πειραιῶς Σεραφεῖμ